

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 28. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

RAZPRAVA V NARODNI SKUPŠČINI

Zanimiva politična debata o delu in politiki vlade ter o splošnem političnem položaju v državi — Smisel in namen v senatu sklenjenih sprememb v finančnem zakonu

Beograd, 31. marca. r. Včerajšnja seja narodne skupščine je trajala do pol 3. popoldne in je bila vseskozi zanimiva. Po obširni debati o aretiranih narodnih poslancih je skupščina naposled prešla na dnevni red, to je na poročalo finančnega odbora o spremembah v finančnem zakonu, ki jih je sklenil senat. Vlada večina finančnega odbora je prepustila odločitev narodni skupščini, manjšina finančnega odbora se je izjavila za soglasni sprejem izvršenih sprememb, predsednik finančnega odbora Mita Dimitrijevič pa je podal oddvojeno mnenje, v katerem izreka senatu priznanje za njegovo delo in se mu zahvaljuje, da je sklenil spremembe finančnega zakona, o katerem finančni odbor narodne skupščine sploh ni razpravljajal.

Ker se je včeraj razprava po skrajšanem postopku, in smel od vsakega kluba govoriti samo po en govornik v imenu vladne večine je podal izjavo posl. dr. Mile Miskulin, ki je napadel senat in ob koncu prečital včeraj sklenjeno resolucijo vladne večine, v kateri se izreka za sprejetje od senata sklenjenih sprememb. V imenu Jevtičevega kluba je govoril bivši minister Dragutin Kojić, ki je obširno razpravljajal o vladi dr. Stojadinovića, o delu senata, o demokraciji in političnih zakonih, o nači-

nu organiziranja JRZ ter o mednarodnem položaju. Ob koncu je podal izjavo, da njegov klub odobrava stališče, ki ga je zavzel senat.

V imenu neodvisnega jugoslovenskega nacionalnega kluba je nato povzel besedo nar. posl. dr. Milenko Marković, ki je obravnaval, zakaj se je njegov klub o priliki proračunske debata v narodni skupščini abstiniral in nato nadaljeval.

Nasa abstinenca je bila samo posledica nekaterih napak, ki so se dogajale na vseh straneh v tem visokem domu, ki pa bi bile lahko izostale.

Dr. Marković je nato obširno govoril o prilikah v narodni skupščini naglašujoč, da je potrebna debata o osnovnih vprašanjih političnega življenja. Po njegovem mnenju se o proračunu sploh ne more razpravljati po skrajšanem postopku. Senat je docela enakopraven v pogledu zakonodaje ter je izvršil sklenjene spremembe za to, da bi obranil in zaščitil zakonodajno oblast narodnega predstavništva, kakor mu je priznana po ustavi. Senat je postopal strogo v ustavnih mejah. Senat ni z ničemer rušil ugleda narodne skupščine, nasprotno, branil je proračunsko pravico celotnega narodnega predstavništva, pa tudi same narodne skupščine.

O jugoslovenstvu in 6. januarju

V svojih nadaljnjih izjavah se je dr. Marković bavil z jugoslovenstvom, centralizmom in federacijo — ter z razmerami v JRZ ter je med drugim izjavil:

Nikdar se nisem posluževal kakšnega izumetničenega razvijanja skupnega pojma o jugoslovenstvu. Izogibal sem se pojma integralnega in sintetičnega jugoslovenstva. Pojem jugoslovenstva se mora postaviti na čisto realno osnovo, ki bo sprejemljiva na vseh straneh. Jugoslovenstvo ni nikaka afirmacija srbstva, niti hrvatstva, ni pa tudi nobena negacija. Ničde od nikogar ne zahteva, da ne bi smel reči, da je danes še Srb, kakor je bil, da je danes še Hrvat, kakor je bil, ali da je danes še Slovenec, kakor je bil. Je pa postulat tega jugoslovenstva, a to je, da se od vsakega pravega jugoslovana, pa naj si bo Srb, Hrvat ali Slovenec, zahteva, da zataji v sebi vse one osobine, ki bi bile v stanju, da v našem jugoslovenskem narodu vzbujajo separatizem, ki je škodljiv tako za edinstvo naroda kakor za državo.

Bilo je govora o tem in se vedno ponavlja to, kar se hoče izvajati iz besed blagopokojnega kralja Aleksandra. Kar je blagopokojni kralj rekel, to vsi vemo. Ne moremo pa sklepati, kaj je blagopokojni kralj hotel in kaj bi storil, če bi ostal pri življenju. Vemo pa eno, a to je, kaj pokojni kralj ni hotel. On ni hotel razpadla države in razcepnega jugoslovenskega naroda na tri ali več celin. Najboljši dokaz za to, ki je gotovo tudi vam vsem znan, je onj trenutke, ki je blagopokojni kralj svoji junaški vojski dal jugoslovensko zastavo naglašujoč, da mora ostati jugoslovenska zastava svetinja naše narodne vojske. Če bi bil imel blagopokojni kralj kako drugačno pojmo-

vanje jugoslovenstva, on gotovo ne bi bil storil tako važnega in tako velikega koraka, kakor ga je storil, izjavljajoč, da se odreka vseh onih osobin, ki so bile najbolje in najlepše, zrtvujč jih, da se preneša na Jugoslavijo.

Če je stvar takšna in takšna je, ker slovi na jugoslovenski zastavi vsa naša narodna vojska, in pod jugoslovensko zastavo se ščiti naše narodno in državno edinstvo, kako je potem to, da se v enem delu naših jugoslovenskih krajev v nasprotju s temi načeli zopet uvajajo plemenske zastave, zastave, ki vzgajajo našo omladino v separatističnem duhu, ki bo morala morda danes ali jutri stopiti pod jugoslovensko zastavo! Mi, ki živimo med narodom na terenu, vidimo in slišimo, da se jugoslovenska misel na terenu ne izvaja, nego baš nasprotno, narod in mladina se vzgajata v čisto separatističnem pravcu. Vidimo in vemo, da se že v mnogih pokrajinah kirijo plemenske zastave s plemenskimi grbi, še več, v nekaterih banovinah se prepevajo posebne pokrajinske himne. To so stvari, preko katerih ne moremo iti, stvari, ki jih ne morejo braniti in obraniti nobene izjave, pa tudi če so podane v samem parlamentu.

O federaciji in samoupravi

G. dr. Miskulin je v svojem govoru omenil tudi centralizem in federalizem. Mi vsi smo za to, da se končno enkrat reši vprašanje banovinskih samouprav. Samouprava pomeni neke vrste avtonomijo, ki je po našem sporazumu lahko širša ali ožja. Toda eno je: ta samouprava lahko gre samo tako daleč, da ne bo prizadeto s tem narodno in državno edinstvo. V vsakem drugem primeru je ta samouprava dovoljena in se lahko uveljavlja tudi v državnem življenju jugoslovenskega naroda.

Izjava Jugoslovenskega neodvisnega nacionalnega poslanskega kluba

Ob koncu svojega govora je dr. Milenko Marković dal v imenu Jugoslovenskega neodvisnega nacionalnega kluba izjavo, v kateri pravi med drugim:

Jugoslovenski neodvisni nacionalni klub s spoštovanjem in divljenjem pozdravlja stališče, ki ga je ob priliki proračunske razprave zavzel senat, vršec svoje pravice in čuvajoc prestiža narodnega predstavništva. S svojim zadržanjem in s svojim glasovanjem je prožil vsej državi zgovoren in nepobiten dokaz, da je znal ostati na višini vloge, ki mu je odredjena po ustavi, da se svobodno in po svojem najboljšem prepričanju opredeljuje. Noben pritisk, nobena grožnja in noben argument niso mogli spraviti senata s prave poti njegove ustavne dolžnosti.

Kot enakopravni činitelj v zakonodajni senat zbrano, mirno in z dostojanstvom ki odgovarja temu visokemu domu, pročit predlog proračuna in finančnega zakona za leto 1936/37, imajoč vedno pred očmi, da je državi treba dati in pravdočasto dati proračun, toda dati ga tako, kakor najbolj odgovarja koristi ljudstva. Poslušajoč se svoje neizpodbitne pravice, da v popolni enakopravnosti z narodno skupščino prouči številčno sestavo

proračuna in vsebino določb finančnega zakona, je senat podvrzel vestnemu proučevanju i eno i drugo. Pri takem delu ostajajo vedno strogo v mejah besedila in duha ustave, sploh ni mogel niti priti v spor z narodno skupščino, še manj pa kršiti ali omejevati njene prerogative, ker sta to dva zakonodajna činitelja, ki po vsem samostojno donosata svoje sklepe.

Glasujoč proti gotovim določbam finančnega zakona, je senat samo pokazal, da se ni mogel strinjati s predlogi kraljevske vlade zaradi tega, ker je šlo za osnovna načela, na katerih sloni i ure-ditev države in pravice državljanov.

Smisel in pomen sklenjenih sprememb

Da to niso določbe postranskega pomena, male važnosti ali ozkega obsega, je dovolj jasno, če se naglasi, da je senat s predloženo spremembo vzel v zaščito pred željami vlade in njenih organov v enem členu stalnost in neodvisnost sodnikov, v drugem stalnost sodstva, v tretjem občinsko samoupravo, v četrtem čim prejšnjo izdajo svobodnoizbranih zakonov in v petem nedotakljivosti zasebnih lastnin.

Vlada pa je v svojih predlogih poskušala, da prekrši ta osnovna načela in haš v tem je jedro borbe senata, da ne dopusti tako kršitev. Zato je neprecenljiva usluga, ki jo je s tem napravil senat državi in narodu.

Kakšna je bila razprava v narodni skupščini

Pred temi sklepi senata narodna skupščina sploh ni imela možnosti, niti da o njih razpravlja, niti da o njih pravilno glasuje, ker za te odredbe finančnega zakona sploh ni niti vedela. Ti naknadni predlogi narodni skupščini od vlade niso bili pravočasno predloženi in objavljeni, marveč so bili šele v zadnjem trenutku, nejasno, komaj slšno prečitani in takoj stavljani na glasovanje, tako da narodni poslanci niti niso vedeli, o čem glasujejo. Le po zaslugi kritične scene senata ima narodna skupščina šele sedaj na osnovi člena 64 ustave priložilo, da izreče svojo sodbo o teh odredbah finančnega zakona.

Obramba osnovnih načel

Branec svoje pravice zakonodajnih činiteljev sta senat in narodna skupščina kot budna čuvarja najvišjih narodnih in državnih interesov po svoji ustavni funkciji pozvana, da popravita pogrške in škodljive ukrepe, ki jih je predložila vlada dr. Milana Stojadinovića, dr. Korošca in dr. Spaha. Država in narod občita na ta način niz boljnih in karstnejših zakonskih predpisov.

Sedanja vlada Stojadinović-Korošec-Spaho, ki se stalno sklene na svoj demokratizem in na svoje svobodoume težnje, opeparava senatu, kot popolnoma enakopravnemu delu zakonodajnega telesa, da bi v enem najvažnejših zakonov užival iste pravice kakor narodna skupščina. To pa je po ustavi izven vsakega dvoma.

Iz teh razlogov in v znak nezaušnice do vlade dr. Stojadinovića Jugoslovenski neodvisni nacionalni klub glasuje za sprejmembo, ki jih je po svoji pravici sodlojanja izvršil senat v finančnem zakonu in za poročilo manjšine finančnega odbora narodne skupščine. S tem vrši naš klub svojo dolžnost, ki mu je predpisuje ustava, svojo dolžnost do naroda, svojo dolžnost do jugoslovenske nacionalne misli, omogočajoč obenem, da se proračun pravočasno sprejme.

Glasovanje

Izvajanja dr. Markovića je vsa opozicija sprejela z viharnim odobravanjem in pritirjevanjem. Predsedujoči podpredsednik dr. Režek je nato odredil glasovanje. O senata sklenjene spremembe v finančnem zakonu so bile soglasno odobrene in s tem proračun definitivno sprejet. Seja je bila nato zaključena. Narodna skupščina je odšla sedaj na velikonočne počitnice. Prihodnja seja bo sklicana pisanim potom.

Smrt

zavednega narodnjaka

Škofja Loka, 30. marca. V naročje smrti je zopet ohamnila grta starega kova. Na Spodnjem trgu je umrl v nedeljo G. Gregor Režen, posestnik in sodavčar, znan daleč okrog pod imenom Sifonar, star 78 let. Pokojnik je bil iz one generacije, ki je dala našemu narodu vrsto neomahljivih, kristalno čistih mož, ki jih ni mogel upogniti noben udarec. Ostali so verjeli v zvesti svojemu naziranju do zadnjega diha. Prav tak je bil pokojni Režen, ki ga je štela Škofja Loka vedno z vso upravičenostjo za narodno zavednega moža, za človeka neomahljivih nazorov, za Sokola in prijatelja našega tiska. G. Režen je bil rojen v Gabrku, a mu je postalo naše mesto pravi dom, saj je živel v Škofji Loki celih 35 let. Zvesto in z vsejo gospodarsko podjetnostjo se je posvetil svoji obrti in jo dvignil na zavidajno vredno višino.

Poleg soproge Marije zapušta hčerki Marjono in Rafko ter sina Francelja. Pokojnika bomo ohranili v najlepšem spominu, zalujočim pa izrekamo globoko sožalje.

INOZEMSKÉ BORZE

Curih, 31. marca. Beograd 7.-, Pariz 20.265. London 15.225. New York 307.50. Bruselj 52.025. Milan 24.30. Madrid 42.-. Amsterdam 206.25. Berlin 123.-. Dunaj 59.25. Praga 12.725. Varšava 57.90. Bukarešta 2.50.

Planica in kriza v JZSS

Odstopili so podpredsednik dr. Pavlin, blagajnik Kunstelj ter odbornika Felan in Šireclj

Ljubljana, 31. marca. Snoči se je vršila prva plenarna seja JZSS po letošnjih planiških tekmah. To bi sicer ne bilo tolike važnosti, saj letos savez pri teh tekmah ni sodeloval. Seja je bila že od vsega početka napeta, ker se je pričakovalo nekaj izrednega, kljub temu pa so bili vsi sklepi storjeni soglasno.

Pri slučajnostih je prišla seveda na vrsto tudi Planica, kajti radi nekaterih nevednosti zaradi Norvežanov — krokanje itd. — se je v domačem časopisju kritiziralo delo saveza in se slednji pozival na odgovor, čeprav ni nič prizadel, ker je bil letošnji pridelitelj le Udrženje smučarjev Planica s sedežem v Beogradu in izvršnim odborom v Ljubljani. Nepravilnosti so se porabile in načelnik tehničnega odbora saveza je zahteval na odborov predlog, da se uvede radi tega preiskava. Sklep je bil soglasno sprejet in ker je bil prireditelj prizadel tudi poslevoedeči podpredsednik saveza g. dr. Pavlin je on takoj svoje mesto oddalil, ker ni hotel biti istočasno vodilni funkcionar saveza in v preiskavi radi očitanih nepravilnosti. Zapustil je sejo, v lokalu pa je nastal nered in so vsi hoteli oditi. Vodstvo seje je nato prevzel odbornik g. dr. Pirc, pod čigar vodstvom se je sestavila komisija za preiskavo po zahtevi saveznega tehničnega odbora. V hrupu so padli še novi očitki, ki so imeli za posledico še demisije blagajnika g. Kunstelja in odbornikov gg. Felana in Šireclja. Hrup pa je bil

tak, da se o demisijah ni moglo skiepati in seja se je morala zaključiti. To, po tako lepo uspelem delu v letošnji sezoni.

Domač in tuj tisk po vsem svetu navdušeno piše o naši lepi Planici, revije po vsaj Evropi prinašajo številne slike o tekmah in vsi priznavajo pomen Planice za smučski sport. Mi pa ostanemo kakor smo bili in zato vse domače zanimujemo in osporavamo vsako vrednost.

Ce bi bila Planica vsaj par kilometrov dalje, morda v Italiji ali Avstriji, bi bilo seveda vse dobro, ker pa je bito to doma, pa je škodljivo za Jugoslavijo.

Skoraj vse na svetu, seveda izvenš Norvežane, je navdušeno za Planico, časopisi, ki jim serioznosti nikakor ne moremo odrehati, pišejo o izrednem uspehu in pomenu Planice za smučarski sport, pri nas pa se najdejo ljudje, ki ne morejo preboleti uspeha Planice, ker jih boli, da imamo to Planico mi.

Namesto, da bi se lepo složno delalo, pa se morebitne pogrške zlorablajo za napade na savezne funkcionarje.

Nasprotniki naj vedo, da bo šel razvoj svoje pot naprej, pa četudi mu oni ne bodo mogli slediti, ostali bodo pač žalostno zadaj in se jezili, ker niso mogli slediti naglemu razvoju.

Tudi FIS-a bi morala kakor že tolikokrat, tudi sedaj slediti razvoju in prenehati borbo proti velikim skakalcem.

Abesinija protestira

Abesinska vlada se je v Ženevi pritožila zaradi obstreljevanja neutrnjenih mest

Adis Abeba, 31. marca. Abesinjski glavni stan izjavlja, da je vojaški položaj zadovoljiv. Abesinska vlada je zaradi večeršnjega obstreljevanja Hararja po italijanskih letalih protestirala pri Držstvu narodov. Gre za kršitev čl. 25 haške konvencije, ker Harar ni utrjeno mesto. Ker je večina prebivalstva že pred obstreljevanjem zapustila mesto in ker je bil ostali del hitro obveščen, da se bližajo italijanska letala, žrtve med civilnim prebivalstvom niso velike. Čeprav je mesto obstreljevalo 33 letal, ni niti 10 mrtvih.

Ogorčene borbe na jugu

Adis Abeba, 31. marca. AA. Reuter poroča: Poročajo, da je prišlo do ogorčene bitke na jugu od Dagaburja med prvimi oddelki generala Grazzianija in zaščitnimi oddelki armade rasa Nasibuja. Stvelo žrtve na obeh straneh znaša okrog 1000. V teku zadnjih dveh dni so Italijani napredovali za 25 milj v smeri Arandaba. Abesinci pa so jih prisilili z nočnimi napadi, da so se zopet umaknili v svoje stare položaje.

Upor v Godžamu

Asmara, 31. marca. w. Italijanske čete neprestano prodirajo ter se nahajajo že v Ugeri na zapadu in v Lasti na vzhodu. Italijanske predstave niso več mnogo od-

dajlene od Gondarja. Istočasno prodirajo uporniki iz Godžama in sicer iz Debra Markosa v severozapadni smeri proti Gondarju. Uporniške čete so dobro oborožene (se zelo disciplinirane. V njihovih vrstah, je več tisoč domačih vojakov, ki so se v zadnjih desetletjih v italijanski vojski borili v Libiji. Italijanska letala mečejo letake v amharskem jeziku, v katerih se napoveduje prihod italijanskih čet in konec oblasti negusa.

Oropani begunci

Dzibuti, 31. marca. w. Potniki, ki so prispeli senkaj iz Adis Abebe, opisujejo paniko, ki je nastala v abesinskem glavnem mestu po obstreljevanju Dzidzige. Iz Dzidzige in Direlave je pobegnulo nad 500 ljudi, med njimi skoraj vsi mohamedanci. Nekaj sto so jih ujeli člani plemena v Soli, jih izropali in trpinčili. Nekaj je bilo tudi obsojenih na smrt. Vsi ti dogodki so se odigrali na ozemlju Hararja.

Italijanska prestolonaslednica na poti v Afriko

Kairo, 31. marca. AA. V Port Said je prispel parnik »Cesarea«, na katerem potuje italijanska prestolonaslednica v Vzhodno Afriko.

Italijani se poslužujejo strupenih plinov

London, 31. marca. z. V lordski zbornici je lord Cecil opozoril na brozjav abesinskega cesarja, da Italijani zadnji teden pri bombardiranju iz zraka uporabljajo strupene pline. Postavil je vprašanje na vlado, ali ji je to znano. Če ji je znano, kaj misli storiti. Lord Lalifax je odgovoril, da nima nobenih vesti razen tega, ki so objavili listi. Rekel je, da se je govorilo večkrat o teh pritožbah in da je te pritožbe poslal odboru trinajstoroce, ta pa jih je poslal italijanski vladi. Kakor je znano, se odbor trinajstoroce sedaj trudi, da bi našel podlago za pogajanja med Italijo in Abesinijo. Če se pokaže, da so vesti o uporabi strupenih plinov resnične, potem je moje prepričanje, pa tudi prepričanje angleške vlade, da je postalo delo odbora trinajstoroce nemogoče v sedanjih smeri. Vendar angleška vlada ne more storiti ničesar.

Hauptmann bo drevi justificaran

New York, 31. marca. AA. Reuter poroča, da je vrhovno sodišče za pomilostitev oddilo Hauptmannovo prošnjo po seji, ki je trajala pet ur. Nad Hauptmannom bo izvršena smrtna sodba nocoj ob 20. uri.

Guverner Hofmann je objavil, da ne bo več dovoljeval, da bi Hauptmann še vlagal pritožbe. Vse je že pripravljeno, da se smrtna kazen izvrši. Hauptmannova soproga, ki je zelo oslabela, je včeraj obiskala svojega moža v celici in to je verjetno bilo tudi njuno zadnje svidenje. Hauptmann je ob tej priliki izjavil, da je nedolžen.

Po svojem snočnjem obisku pri obsojenem Hauptmannu je advokat Fisher izjavil zastopnikom tiska: Obsojenec je mirno

in zbrano sprejel poročilo, da je sodišče zavrnilo tudi njegovo drugo prošnjo za pomilostitev. Kljub vsemu pa Hauptmann še ni izgubil vse nade.

V nekaterih krogih verujejo, da se bo guverner Hofmann odločil, da še enkrat oddloži izvršitev smrtno kazni nad Hauptmannom, če bi obsojenec podal še nekatera dopolnilna pojasnila. Neka oseba iz okoličnega guvernerja Hofmanna trdi, da je Hauptmannova soproga telefonično izjavila pomočniku guvernerja, da je njen soprog pri volji, da pove še marsikaj. Neposredno pred tem telefonskim razgovorom je ga. Hauptmann bila drugič v celici svojega moža.

